

מסורת הש"ס

(א) כפסח: (ב) גזר: (ג) כפסח
לחם: (ד) ז'ל עוליה: (ה) וכן
וכי' רבינו אהרן ע"ס ד"ה
מ"ס וד"מ מהנהגות הגאון
מהר"ף לקמן פ"ה
(ס) ולקמן פ"ה:

הגהות הב"ח

(ה) ג' בני עליה ראמאי
קרי לה: (ב) ת"ס ד"ה כיון
וכי' לא מנעל רדמי
למחיצה המספק:

כיצד משתתפין פרק שמיני עירובין

פד.

עין כושפת
נר מצוה

י"א א ב מ"י מ"ד מ"ה
עירובין הלכות טו
טושי"ע ל"ח פ"י ע"ה
פ"ג:
יד ד מ"ד מ"ה ט"ס הלכות יח
ב"ר ד מ"י ט"ס הלכות יח
טושי"ע ט"ס פ"ד:

רבינו חננאל

להנהגו דרדיוו בעליה,
דהנהגו להו בשילשול
ולאנשי חצר בוריקה,
וקתני נותנין אותו
למורפת. ופריך רב, לאו
להנהגו דרדיוו בעליה,
אלא להנהגו דרדיוו במורפת
עצמה. דא"נ דרדיוו במורפת
ליתיה ביה דיהוה, מיהו
איכא דרדיוו במורפת. אי
הכי אימא סיפא פחות
מכין לחצר ואי לתני
דרדיוו במורפת אמאי
(לא) לזה פתח (ולזה)
ולזה פתח הוא, אלא
מאי לחצר אף לחצר
ושניהן אסורין בו עד
שיצטרפו, הכי נמי מסתברא
כ"ו. ת"ש חוליות הבור
הוסלע שבחורה י"ט טפחים
ולזה להנהגו
דרדיוו בעליה בשילשול
הוא, ופריך רבנא לתני
דרדיוו במורפת דהנהגו
תשמישן בפחת. התינת
למורפת, סלע. אלא
בור לא איפשר אלא
בשילשול, ופרקינן בבור
מלא מים דליכא שילשול.
ורא כי חסורי מיא
הוה ליה בשילשול כ"ו.
ופריךנן אלא בבור מלא
פירות, ורא אכיל מיהו
וחסרי להו (והנהגו) (ולזה)
תשמישן בשילשול,
ואסיקנא בור מלא פירות
של סבל דלא (והנהגו)
[מחל] ליה לאו (שילשול)
[שקיל] מנהגין ולא חסרי.
דיקא נבי דקתני דומיא
דסלע רלא חזי ליה
כ"ו. ת"ש אנשי חצר
ואנשי עליה שבתו ולא
עריבו, כל שהוא למעלה
מ"י טפחים לבני עליה,
למטה מ"י לחצר, כיצד
זו היוצא מן הבית
למעלה מעשרה טפחים
בני עליה משתמשין בו,
למטה מעשרה בני חצר
משתמשין בו. הא דביני
ביני דהוה לבני עליה
בשילשול ולבני חצר
בוריקה שניהן אסורין
בו, ופריך רב נחמן
הכא בבבלי (תשעה עשר)
עסיקין, וזו היוצא ממנו
למטה מ"י, (והנהגו) [וזה]
לבני חצר פתח ולבני
עליה בשילשול, נותנין
אותו לאילו שתשמישין
בו על ידי פתח,
למעלה מעשרה טפחים
הוה לבני עליה בפחת,
ולבני חצר בוריקה כ"ו,
ולכא חתם דביני ביני.

הבי נמי מסתברא מרדקני ס"פ כ"ו, אומר ר"י דהאי ה"נ
מסתברא ליתא אלא אליבא דשמואל דוקא דכבר אדם אוסר
על חבירו דרך אור בשמעתין אבל לרב דאמר אין אדם אוסר על
חבירו דרך אור ה"א ה"א לא נחצר דוקא ומומחין וא"ת למה הוצרך לנקדק
ה"נ מסתברא מסיפא דסיפא מפחות
מכאן נחצר דקתני גבי חוליות הבור
ה"נ לנקדק דאף לשמואל הוה פירוש
אף נחצר דהא חוליות הבור והסלע
דקתני שגובה י' טפחים ע"כ כשגובה
החוליות עשרה טפחים משפת הבור
דהיינו מקרקעית החצר מדחשיב לה
לכני חצר בוריקה וא"כ כי קתני עלה
פחות מכאן נחצר שהחוליות פחות
משהו מעשרה א"כ מראש חוליות עד
קרקעית הבור יש יותר מעשרה ואם
כן לא הוה לבני חצר דוקא ולבני חצר
הוה נמי בשלשול כמו לבני עליות
דאין חלקן בין שלשול עשרה לבי
ו"ל דמ"מ לא ה"ל למתני לשמואל
אף נחצר גבי חוליות הבור דהיינו
דקרקעית הבור הוה אף נחצר מ"מ
תשמישן שעל הסלע וראש החוליות
הוה דוקא נחצר לשמואל אבל לרב
אכילה וזה נחצר ה"ל למתני
כדא"ל אף נחצר ולהכי מיימי מסיפא
דסיפא דלשמואל נמי הוה חסר פירוש
נחצר אף נחצר בין חסלע גבי
מקרקעית הבור כמו ש"ל לרב בני
פחות מכאן נחצר: **ב"ר טא איכא**
א"ש"ר וא"ת כור נמי הוה לבני מרפת
בשלשול ולבני חצר בוריקה ושלשול
דאמר לקמן (פ"ה) כיון דלזה בוריקה
ושלשול ולזה בשלשול לחודיה כולה
בוריקה ולזה בפחת דמי ו"ל דלקמן
בוריקה של הפלגה איירי דהוה דרך
אור אכל בוריקה גובה ושלשול לא
עדיף לרב משלשול לחודיה ואין נראה
לר"י חילוק זה דאם היה אדם אוסר
על חבירו דרך אור לרב לא היה
מפליג בין זריקת גובה לזריקת אור
מדפריך ליה ר"א לקמן (ט"ז) והא גרס
הוא דאמר לזה בוריקה ולזה בשלשול
ונראה לר"י דהא דאמר לקמן שאני
הכא כיון דלזה כ"ו ולזה בוריקה
כלה בוריקה ולזה בפחת דמי דחזי

הוא כלומר דמצינו למדיחא
אור בשלשול היכא דהוה לתרויהו בוריקה אור אבל לפי המסקנה הוה
טעמא דרב משום דאין אדם אוסר על חבירו דרך אור לא נאמר
לזה בוריקה ושלשול ולזה בשלשול לחודיה כולה בוריקה ולזה בפחת
דמי אלא יהיה לזה בוריקה ושלשול ולזה בוריקה כולה בוריקה ולזה
בשלשול ולא נחלק ביניהן כמו שהיה סבר המקשה לקמן ועוד ו"ל
לזה בוריקה ושלשול דלקמן איכא ב' עיני זריקה וזריקה אור וזריקה
גובה אכל היכא דלזה בשלשול לחודיה ולזה בוריקה גובה ושלשול או
בוריקה אור ושלשול שניהן אסורין: **ב"ר דבי חסרא אסירא כי**
מ"א נבי אסירא. דהוה דבר הניטל בשבת ואינו ממעט ומסיק
בפירות של סבל דאין ניטלין בשבת ולא דמי לעפר ועתיד לפנותו
דאמר לעיל (דף ע"ט.) דלא חייך דכיון דעמיד לפנותו לא מנעל (ו) ודאי
מחילה המספקין ב' מ"א חירות אכל למעט גובה עשרה ולשניהן כפחת
למרפת כיון דאין ניטלין בשבת ממעט אע"ג דעמיד לפנותו כמו
כפח סבל דאמר לעיל (דף ע"ט.) דממעט: **תא שמע אנשי חצר**
ואנשי מרפת כ"ו, ל"ג מן דאין משנה בשום מקום אלא ת"ש
גרס: (ז'וכן ב' גוטרלאות כ"ו, פ"י רש"י ל"ג וכן ו"ר גרס
לה דארישא קאי דקתני בפירקין גוטרלא שהיא למעלה מן כ"ו:
לא

ראש טפח עשירי לזה בשלשול ולזה בוריקה אסור דהא לא שרי
תנא קמא אלא למעלה ולמטה. וזו רחב ארבעה עסקין דנציר מהכי לא הוה רשותא ומקום פטור הוא ונעיל להא ולהכא:
שמי

בני עליה. דגביה מרפתא טובא אבל דרך מרפתא זו עליון ויורד
ותל שפחא שהוה גבוה י' הוה נמוך מן העליה י' דהוה לזה בשלשול
ולזה בוריקה וקתני דבני עליה מותרין בו: **סדרין במרפתא**. כגון
ש"ס זה דיוורן דלדידהו הוה האיל תל שפחא שוה לזה בן עשרה או
נמוך או גבוה מהם פחות מ"י לזה

כפחא ולזה כפחא הוא. ותרויהו
בני איתסורי ביה דהא סתם מרפתא
לא גביה טובא: דאף נחצר. כלומר
שמי הרשויות שולטות בו ואסורין זה
על זה: **ה"נ מסתברא**. דמאי נחצר
אף נחצר קאמר ובדיוור מרפתא
עסקין: **מרפתא סיפא מוסלגא**
אפילו גבוה י' הוה נחצר: **אי נימא**.
דשרי ליה לאשתמושי: **אמאי**. נהי נמי
דמאי מרפתא בני עליה רשותא
דמרייהו היא דלשניהן תשמישן כשהו
נחצר בוריקה גובה ולעליה בוריקה
את משך ההפלה ובשלשול את
המנוכות ונהי דלשמואל בשלשול לבני
זריקת גובה נוח הוא הכא דליכא
שלשול חריקת משך שוין הן לזריקת
גובה ואמאי נחצר: **אלא**. על כרחך
אף נחצר ואסורין. לרב נמי דמתוך
לה בדיוור מרפתא נחצר דקתני
אפחות מכאן אף נחצר קאמר
ואסורין: **חוליות כבור**. או ש"ס נחצר
סלע: **למרפתא**. וק"ד לבני עליה
קאמר וקשיא לרב: **סינא סלע**. דהוה
לבני מרפתא כפחא שעל גבי הוה
תשמישן דידיה וגביהו שוה לזה הוא:
אלא בור. שממלאים הימנו תשמישן
בשלשול הוא אפילו לבני מרפתא שרי
מקרקעיתו דליון ופ"י ושה"ל דהואיל ולבני
חצר תשמישן בוריקה שאין יכולין
למלאות אלא א"כ זריקתן עלי למעלה
מן החוליות יהינן לה לבני מרפתא
דבשלשול כשמואל: **מלאה מים**. דהוה
כפחא לבני מרפתא: **נדטיבנא**. שהן
מוקנין מתחת אסור טבל ואסורין
לטלטל: **דומיא דסלע**. שאינו חסר:
ולמה לי למיתא. תרויהו הואיל
ובדטיבנא מוקמת לה בשלשול אי
אמרת בבור מים קאמר אינטיבן בור
לאשתמישן דא"נ דבשלשול הוא לבני
מרפתא אפ"ה לבני חצר דתשמישן

בוריקה נחת חשיב ליה לשלשול דמרפתא אלא השתא דבור וסלע
שניהן תשמישן על גבן תרויהו למה לי ליתמי סלע ולא ליתמי בור
הואיל וסוף סוף כדומיא דסלע צניע לאוקמיה נהי דבור בלא סלע
לא מצי למתני דאם כן הוה אמיתא בבור סתם קאמר להכי אצטרך
סלע לגלוי עליה דבדטיבנא עסקין אלא סלע בלא בור ליתמי:
ה"ג לריכא דאי סנא סלע דליכא למיגור כ"ו ולא גרסינן **אי סנא**
בור אכל סלע לא. דהא בור בלא סלע לא מצי למיתמי כדפרישית:
מסקינן. דשקיל מייניהו וחסרי ואחו לדי שילשול: **ולא עירבו**.
אלו ע' אלו: **כעשרה כפחא**. ככחל הבית נחצר אנשי חצר
משתמשין דלדידהו כפחא ולבני עליה בשלשול: **כעשרה העליונים**.
שהן מתחת לעליה אנשי עליה משתמשין דסמוכין הן לבני עליה
והוה לדידהו כפחא ולבני חצר בוריקה: **זו**. הנוטל חוץ לכותל
למעלה מעשרה. קא ק"ד בעליה גבוה טובא עסקין והאי למעלה
לאו מן הקרקע מודד אלא ה"ק למעלה מחתלת טפח עשירי כשחמדוד
מן העליה ולמטה עשרה דהיינו דקתני רשא ב' עליונים אנשי
עליה משתמשין: **הא דביני ביני**. שכן י' עליונים ל' תחתונים דהוה
נחצר בוריקה ולעליה בשלשול: **אסור**. לתרויהו כרז: **בבבלי**
כעשרה עשר עסקין. דליכא ביני ביני דכל למטה מעשרה דידיה נחצר
כפחא ולעליה בשלשול וכל למעלה מ"י דידיה נחצר בוריקה ולעליה
כפחא. ובכחל עשרים לא מצי לאוקמיה דאם כן שמעינן מינה
תנא קמא אלא למעלה ולמטה. וזו רחב ארבעה עסקין דנציר מהכי לא הוה רשותא ומקום פטור הוא ונעיל להא ולהכא:
שמי

